

vere lønede Embedsmænd og ikke til de høiere, forrykker man derved hele Forholdet mellem Embedsmændene.

Jeg skal dernæst erklære, at jeg med Fornøjelse skal stemme for det af den høitærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet bebudede Forslag angaaende Kommunitetet og Universitetet; men jeg kan ikke unblade ved denne Leilighed at beklage, at ingen af de tidligere Ministre for Kirke- og Undervisningsvæsenet har gjort, hvad en tidligere Minister, der nu er Overpræsident i Kjøbenhavn, lovede i dette Thing, nemlig at forelægge Rigsdagen et Lovforslag, der sammendrog alle de til den høiere Undervisning bestemte Fonds til een, ligesom man har gjort f. Ex. i Norge. Jeg huser meget vel, at en senere Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet forelagde Folkethinget et Forslag til Lov om Universitetets og Kommunitetets Sammenlægning, og det vilde jo allerede være Noget, hvis dette var sket, men dette Lovforslag blev henlaadt. Jeg erindrer ogsaa, at Universitetet i en tidligere Tid har modfat sig denne Sammenlægning med Kommunitetet; men det tog ganske vist meget seil, naar det ikke ansaa noget Saadant for ønskeligt. Jeg tror, det er betænkeligt at konservere disse Fonds som særskilte, fordi nogle af dem ere utilstrækkelige til at opfylde deres Bestemmelse. Dette er Tilfældet med Universitetet, det har været Tilfældet med de lærde Skoler, og det er Tilfældet med den polytekniske Lærestiftelse, hvorimod andre Fonds f. Ex. Kommunitetet og Sorø Akademi ere saa rige, at de end ikke kunne bruge deres egne Midler, og dette foranlediger vilkaarlig Brug af disse. Dette er i temmelig høi Grad sket med Sorø Akademi, og uden at dele de ærede Medlemmers Pietet for Sorø, som have gaaet i Sorø Skole, kan jeg dog ikke ganske tiltræde den høitærede Ministers Mening, at, fordi Holberg har givet sit Gods til Sorø Akademi, skulde det være en passende Anvendelse af Sorø Akademi's Midler at understøtte det Kongelige Theater med dem, thi disse Midler, som han har givet til Sorø, har han sandelig ikke tjent ved Theatret, dem er han snarere kommen i Besiddelse af ved sit dengang vel lønede Professorembede ved Universitetet, og de ere bestemte til et helt andet Formaal, nemlig til Fremme af den høiere Undervisning her i Landet. Det er meget naturligere at lade Sorø Akademi sammen med Universitetet, Kommunitetet, den polytekniske Lærestiftelse og de lærde Skoler og at lade dets rige Midler komme andre beslegtede Stiftelser tilgode, der trænge dertil, end at anvende dem til Theatret, thi er man først engang kommen dertil, kan man ogsaa gaa videre. Den samme Fare truer Kommunitetet, fordi det har haadt mere, end det kan bruge; man lægger andsteds stærkt Ofterryk paa, at dets Midler ere bestemte for de Uformuende, men man nævner ikke Hovedordet ved Siden af Adjektivet, nemlig Stu-

denter. Kommunitetet er en Anstalt, som staar i den allernøieste Forbindelse med Universitetet, hvilket noksom ophyses af, at den første Studenterbolig var indrettet i tredje Etage af Universitetsbygningen, og at endel af Universitetsbygningen har været Kommunitetsbygning. Dette er en Foranstaltning, der skete til Universitetets Fremme, fordi Tidens Alderen hverken satte Pris paa denne sidste Indretning eller havde Raad til at benytte den, og fordi Staten i allerhøieste Grad trængte til Embedsmænd, navnlig til Præster. Kjøbenhavns Universitet begyndte i sin Tid med 80 Studenter, og da var Kommunitetet i sin Begyndelse, det gav Middagsmad til 20 Studenter, hvad der viser, at det var en Stiftelse, der var beregnet paa at støtte Universitetet. Derfor høre de saa nøje sammen, at det er Uret at anvende Kommunitetets Midler til noget andet end til Universitetets Fremme. Forholdene have forandret sig saaledes, at Universitetet fra at have 12 Professorer er blevet udvidet til at have 40 Professorpladser, og Kommunitetet har faaet større Indtægter, end der kan være nogen Rimelighed for, at anvende til de uformuende Studenter, skjønt man gjerne paa et andet Sted kunde være gaaet ind paa den ærede Ministers Forslag at udvide Kommunitetets Stipendiars Antal noget, efterat Studenternes Antal er steget fra 80 til 11—12—1300, om end i vor Tid Folks Gøne til at holde deres Børn til Studering er langt større end i Frederik II.s Tid, og det vel kunde siges, at man søgte at fremme Studeringer ved kunstige Midler, naar man giver alfor mange Stipendier. I Diebliffet er der imidlertid ikke for mange Stipendier, tværtimod, der trænges til flere, det indrømmer jeg meget gjerne, og altsaa skulde jeg ikke have Noget mod, at Forslaget om at udvide Kommunitetet gjenoptages, men til at forbruge Kommunitetets aarlige Indtægt, er der slet ingen Grund i vore Dage. Naar derimod samtlige disse Stiftelser slog deres Formue sammen, og den blev benyttet til den høiere Undervisning, saa vilde der blive rigelig Alt, hvad der behøvedes, og man vilde kunne understøtte alle Vestræbelsene for at bringe ogsaa andre Dele af Folket den høiere Undervisning, saasom ved tekniske Skoler i Kjøbstæderne og Folkehøiskoler paa Landet. Dernæst vilde jeg blot tillade mig en kort Bemærkning angaaende det af den ærede Indenrigsminister reiste Spørgsmaal om Telegramtaxterne. Jeg skal gjerne gaa ind paa at stemme Anmærkningen ud af Finantsloven, thi Telegramtaxterne bør ikke bestemmes ved Finantsloven; men jeg kan ikke negte, at jeg finder, at der er noget Inkonsekvent i at gjøre Paastand paa, at Telegramtaxterne skulle fastsættes ved kongelig Resolution, medens Brevtaxterne fastsættes ved Lov; thi hvad er et Telegram andet end et dyrt betalt Brev i en anden Stiftelse? Det vilde altsaa være, synes mig, naturligt, naar der næste Gang forestaar en For-